

Informatika v javni upravi 2014:
"Izza oblaka sonce"

Ocenjevanje ekonomske
upravičenosti izvedbe IT
projektov v državni upravi

Boštjan Ključevšek, mag.

09. 12. 2014

Projekti v informatiki

Informacijske projekte lahko razdelimo po različnih kriterijih, kot na primer:

- ❖ Infrastrukturni interni projekti (nakup HW);
- ❖ Interni projekti za razvoj aplikacijske podpore (razvoj SW):
- ❖ Projekti za izmenjavo podatkov (med različnimi inštitucijami);
- ❖ Skupni infrastrukturni projekti (skupni oblaki in sonce nad/za njimi...);
- ❖ Skupni projekti za implementacijo aplikacijske podpore (e-računi /SPIS...);

*Skupni imenovalec vseh različnih kategorij projektov je – **premalo sredstev glede na želene kapacitete, (HW) oziroma želene aplikacijske funkcionalnosti (SW).***

Metode ocenjevanja ekonomske upravičenosti

Pri ocenjevanju ekonomske upravičenosti IT projektov se v teoriji in praksi srečamo z različnimi metodami, ki pa imajo tako prednosti kot slabosti, zato jih je smiselno uporabljati kot kombinacijo več metod za ocenjevanje projektov.

Ena od možnih metod, ki se lahko uporabljajo je ROI – donosnost investicije v IT projekt.

Izračuna se po naslednji formuli
$$\text{ROI} = \frac{\text{Letni čisti dobiček}}{\text{Investicija}} * 100$$
 Letni čisti dobiček investicije izračunamo tako, da od letnih prihodkov, ki so neposredno posledica investicij odštejemo letne stroške investicij. Rezultat ki ga dobimo (v odstotkih) nam pove ali je investicija dobičkonosna (ROI > 0%), ali je investicija nevtralna (ROI = 0%), ali nam investicija prinaša izgubo (ROI < 0%).

Glavna težava - kako v državni upravi definirati letni čisti dobiček, ki je posledica IT investicij ?

Predstavitev primera uporabe ROI na ARSKTRP 1

Opredelitev celotnega letnega stroška IT (zaradi cikličnega nihanja sem uporabil povprečni znesek zadnjih štirih let). 1,6 mio €.

Opredelitev letnega čistega dobička, ki je posledica IT investicije sem definiral na naslednji način:

- Agencija izplača na letni ravni cca 250 mio € evropskih sredstev iz naslova kmetijske politike. V kolikor upoštevamo, da se zneski prelijejo v končno potrošnjo in v kolikor upoštevamo povprečno stopnjo DDV (15,5%) to predstavlja 38,75 mio€.
- Ukrepi, ki so neposredno usmerjeni v osnovna sredstva vlagateljev, predvsem v izgradnjo objektov (gospodarska poslopja, obnove itd). Preko teh ukrepov se izplača okoli 30 mio € (multiplikativni učinki).

Predstavitev primera uporabe ROI na ARSKTRP 2

- Pri ukrepih za podporo mikro podjetjem v ruralnem okolju ter ukrepih za razvoj turizma, se izplača okoli 10 mio €.

Teh zneskov ne moremo upoštevati kot čisti dobiček, ki je posledica IT investicij. Lahko pa opredelim, da se v čisti dobiček IT investicije upoštevajo vsi zneski (učinki), ki so posledica hitrosti izplačil upravičencem, ki jih omogoča informacijsko podprto izvajanje ukrepov, saj izhajam iz predpostavke o časovni vrednosti denarja.

Tako lahko opredelim čisti dobiček IT investicij kot:

- Če predpostavljamo, da se sredstva dajatev iz naslova izplačil iz kmetijskih skladov, zaradi IT investicij, v povprečju vrnejo v proračun en mesec prej, lahko upoštevamo 0,2% mesečno obrestno mero (letna je 2,4%), ki predstavlja ceno denarja. Tako lahko izračunamo čisti letni dobiček IT investicije kot $38,75\text{mio€} * 0,2\% = 77.500,00\text{€}$.

Predstavitev primera uporabe ROI na ARSKTRP 3

- Če po enakem postopku izračunam tudi ostali dve opredeljeni postavki dobimo njihov skupni letni dobiček IT investicije enak 80.000,00€.

Iz tega sledi $ROI = \frac{77.500,00 + 80.000,00}{1.600.000,00} * 100 = 9,84\%$. Za natančnejše ovrednotenje je

smiselno uporabljati neto sedanjo vrednost (NSV) ki omogoča uporabo ustrezne diskontne stopnje, preko katere reduciramo bodoče čiste dobičke investicije na začetni trenutek.

Ostale metode:

- Kriterijske analize
- Portfeljske analize

Zaključek

Pri definicijah upravičenosti IT projektov se velikokrat srečamo z ultimativnimi vsebinskimi ali tehnološkimi predpostavkami (v kolikor ne bo nove tehnične opreme se bo vse ustavilo, ali brez določene aplikacije se določenih opravil ne da izvesti itd.)

Na podlagi uporabe več metod ocenjevanja, lahko IT projekte bolj analitično predstavimo, prav tako lahko že v času načrtovanja kvalitetnejše definiramo tako cilje, kot predpostavke na podlagi katerih smo predvideli upravičenost izvedbe.

Pomembno je, da vemo kakšen je namen IT projektov in kakšne koristi prinašajo!

Hvala za vašo pozornost !

Vprašanja?

Pripombe?

Predlogi?